

Birgit Persson Petersson

Tiden i Stenestad det bästa en ungdom kan få

Jag, Birgit Petersson flyttade med mina föräldrar Matilda och Nils Persson och sex syskon till Grönhult den 14 mars 1934. Det året fyllde jag fyra år.

Jag ville lära mycket av mina äldre syskon för att inte alltid höra, "Du är för liten". Mycket var roligt att kunna göra, cykla, mjölka, rida och köra hästarna m. m.. Tråkigt var att vakta suggor på en åker intill ett sädesfält. De var inte lätta att styra då de sprang åt var sitt håll. Gallra betor var inte heller så lätt med dessa tjocka rader av ogräs och sten. Ebbe, Kajsa och jag födde upp kaniner, vita, svarta och grå. Vi kelade och matade dom, så de var tjocka och granna. Sen var det tid för slakt för en söndagsmiddag. Inte var det så smakligt att äta sina kompisar. Det var kristid då, ransonering och ont om mat. Även höns och tuppar fick sätta livet till. Så hade vi tre tackor som fick lamm varje år. En tacka som fick tre lamm, där blev ett av lammen "dibarn" och fick hetta Pelle. Han följde oss som en hund. Tråkigt var att efter så där en åtta månader, dog Pelle. Ullen från fåren tvättades och skickades till spinneriet i Klippan, för färgning. Vi stickade kofter och jumprar i slöjden, av garnet. Det var hårt och "stickigt" men lite fick man tåla.

Elektrisk ström fanns inte på Söderåsen förrän 1939. Det var gaslyktor som användes för de gav bäst ljus. I lyktan fanns en strumpa. Under strumpan eldades rödsprit, därefter pumpades gas in i strumpan. Ett stort skyddsglas omgav lampan.

Smeden Ottmar Norén skulle byta stoppning i sin madrass. Börje och Göte högg ny hackelse och fyllde på. De lade en kålrot i madrassen och sydde ihop hålet. Smen fick hem sin madrass och uppskattade skämtet. När Maj-Britt gick hem från skolan kallade smen in henne och sa: Din mor har ringt efter ett lampglas som Du försiktigt skall bära hem. Till allas förvåning var det kålroten som låg i denna låda. Våra cyklar tillverkade "smen" själv. Han tog bättre begagnade delar, smörjde upp nav och kedja, målade fälgar och stativ. Ett nytt färggrant kjolnät som glänste som silke, sattes på. Sedan pryddes cykeln med märket "King". Det fanns bara en storlek på cyklar så när man var liten gjordes en anordning så sadeln fästes på stativet och flyttades upp eftersom man växte. Det sista året på Grönhult fick vi själva dra mjölken. Den drog vi med en cykelkärra om morgonen till mejeriet. Arvids backe var seg. Kajsa drog och jag sköt på. Det var flera

mjölkskjutsar före oss men "gubbarna" var snälla och vägde upp vår mjölk före andras. Vi skulle ju hinna hem med skummjölken och cykla tillbaka igen innan skolan började klockan åtta. Vi flyttade från Grönhult till Maglerödsgården den första mars 1943. Då blev allt annorlunda. Jag fick en ny syn på tillvaron. I stallet fanns fem hästar varav tre stycken var unghästar. För mej var det jätteroligt och hästarna blev mina bästa kompisar. På söndagarna när vi var ute i naturen tog Ebbe och jag med oss unghästarna Putte och Molla för att försöka få de lite mer sociala. Så småningom gick det bra att börja rida dom. Sedan hände det ibland, till min glädje, att få vara ledig från skolan för att harva och ringvälta

Efter avslutad sjunde klass läste vi för pastor Berg i Billesholm och vi konfirmerades där. Det var på sommaren så det gick bra att cykla. Skolköket var förlagt till Kågeröd. Vi var bara tre flickor, Otti, Anna-Lisa och jag. Det var i februari månad och det var kallt och mycket snö så det blev olika färdsätt att ta sig dit. Det var lång väg för mej, cirka tolv kilometer enkel väg. Vi cyklade, körde spark och ibland gick vi. När det var som bäst slädföre frågade jag far om jag fick låna hästen Dockan och skrandan. Jag packade en säck hö som färdkost och så bar det iväg nästa morgon. När vi var framme fick Dockan äta sitt hö och vila i stallet på spannmålsfirman Persson & Co. Vid skol-dagens slut var det tid för hemfärden. Solen hade väl aldrig varmt så mycket som den dagen. Asfalten var helt svart. Det slog gnistor om medarna där vi drog fram och folk kom från alla håll för att undersöka oljudet

Vi var medlemmar i Kågeröds SLU-avd. Kajsa som var tävlingsledare ordnade olika tävlingar, strumpstoppning, strykning, frökännedom, lannesömnad och orientering. Mellanskolelärarinnan Kajsa Hjortsberg var jurymedlem. På vintern var det studiecirkel i Folkets Hus. Kurt (John) Olsson var ledare i matte. Han var rationell, löste uppgifterna hemma och sen var det bara för oss att skriva ner. Fikan kostade en krona och femtio öre. Kvällen avslutades med dansövning efter vevgrammofon. När kursen var slut bjöds det in flera mot ett litet inträde. Det spelades olika sketcher som "Den ensamme hunden". Sture i Lökagården låg osynlig i en mangelkorg och viftade med en svans. Ja, tänk så roligt det kunde bli med små medel. Pengarna som kom in skänktes till Rädda Barnen.

En dag fick jag en uppgift att rida Grälle och Dockan till smedjan för att skos. Smen, Ottmar Norén var ensam man i huset. Han bjöd in mej i köket. Det var en syn att skåda. Oren disk fanns på varenda plats, ja, till och med på skärbrädan som var utdragen. Ottmar skodde hästarna och jag diskade och torkade. Det var bara att sätta in i skåpen, där var tomt över allt. När köket var rent och fint fick jag två kronor i dricks. En annan gång fick han hjälp med att sätta potatis.

SLU ordnade en riddävling i Kågeröds Lund, med lekarna "slå katten ur tunnan", fånga ringar på en stav, i full galopp. Hoppa av och på hästen tre gånger, däremellan hämta olika saker samt dricka en flaska läsk på stående fot. Dagen innan blev Grälle tvättad för

att vara vit och fin. Nästa dag hade han rullat i gräset och var grön på båda sidorna. Det var bara arbetshästar och manliga deltagare, så jag var ju glad att få vara med. Vi var sju ekipage som red runt och slog med en påk på tunnan som hängde två meter upp i ett träd och dinglade. Katten föll ur när någon slog sista slaget. Väl hemkommen hälsade de andra hästarna Grälle med ett gnäggande. Sommarfesten fortsatte med dans på kvällen så det var bara att duscha, klä om och cykla ner för backarna till dansen.

Sommaren efter var nya projekt på gång. Far, tillsammans med Persson & Co skulle börja bryta torv på Magleröds mosse. Det samlades ihop folk från byn men det fattades tre man i arbetslaget. Arbetsförmedlingen i Klippan kontaktades och där fanns tre danska "killar". De fick dela rum i drängkammaren som låg i samma hus som häststallet. Jag kan ännu inte förstå hur vår mor kunde ordna med mat åt nio personer. Tre mål om dagen i flera veckor och utan förvaringsmöjligheter som frysbox och kylskåp. När torven hade torkat på brean började kvinnornas arbetsmoment. Torvbitarna skulle resas på kant och torka till. Därefter i "råsar" och torka ytterligare. Sedan "kurades" bitarna upp i topp som en spettkaka. Slutligen kördes den torra torven in i en torklada där den sen var klar att säljas. Vi var fem "tjejer" som jobbade och hade mycket roligt. Kajsa och jag började och slutade dagen med att mjölka korna. Allt annat på gården skulle skötas av karlarna.

Då skörden av säd och potatis var avklarad i oktober månad började mitt höstarbete. Det var plöjning med Dockan och Grälle. Hösten var mild och fin, så det arbetet pågick ända fram till mitten av december. På nyåret efter helgerna fick Agne i Klöva och jag ett uppdrag. Det hade avverkats bokskog på hällorna, norr om Villastycket. Det var Wendt i Perstorp som ägde skogen. Agne var min skolkamrat och var ett år äldre än jag. Han var lugn och snäll och vi jobbade bra tillsammans. Vi selade på Grälle och Dockan, spände för gummihjulsvagnen och så bar det iväg. I skogen fick vi leta oss fram mellan träden. Vi lastade på stapel efter stapel och snart var lasset klart. Hästarna gick igång men sen stannade Dockan. Hon var istadig och ville inte dra förrän vi kastat av en del vedträn. Dockan tittade till sidan för att se vad som var gjort. Då vi tog tömmarna drog Dockan lasset med Grälle. Hästar är klokare än man tror. Vi körde till jämn mark och stannade. Veden fick inte ligga utspridd i skogen. Det var bara att hämta träd efter träd och bära till vagnen. Ute vid vägen lavades veden fint i stora lavor. Vedträden var olika stora och tunga. För att få reda på vem som var starkast, bröt vi arm på sädeskistan om kvällen. Utgången blev att den starkaste vann.

Jag hade förmånen att få växa upp med fina, snälla syskon. Vår mor som hade stor omsorg om oss. Far som höll oss sysselsatta. Jag minns tiden i Stenestad med djur, arbete, föreningar och kamrater. Den absolut bästa uppväxt en ungdom kan få. Det är ju så att allt tråkigt glöms bort och det roliga bevaras i själ och hjärta.

Fjärlöv den 24 juli 2007